

byly vědomy, že jest dne 16. ledna 1927 neděle a zdali přes to určily tento den jako konečnou lhůtu pro vyjádření žalobkyně. Že i v neděli mohlo podání k soudu dojíti a mohlo býti v podatelně přijato, jest z §u 43 jedn. ř. zjevno. Protože chybí pro posouzení úmyslu stran jakákoli zjištění a protože první i druhý soud budovaly jen na doslovu smíru, ovšem každý v opačném smyslu, bylo rozhodnouti, jak se stalo.

Čís. 6969.

Byla-li před státním převratem sjednána mezi napotomním zdejším příslušníkem a cizozemskou pojišťovnou pojišťovací smlouva v ten způsob, že pojišťovna vyplatí pojištěný peníz v rakousko-uherských válečných půjčkách, přestala tato možnost placení dnem 31. července 1925 a jest pojišťovna nadále povinna platiti v Kč.

(Rozh. ze dne 7. dubna 1927, Rv I 1549/26.)

Josef P. dal se dne 6. dubna 1914 pojistiti na život na 10.000 K u žalované řísko-německé pojišťovny, k vyplacení dne 6. dubna 1932, v případě dřívějšího úmrtí k vyplacení jeho manželce Irmě P-ové. Dne 10. června 1917 zmocnil Josef P. žalovanou, že může veškeré peníze z této smlouvy vyplývající do výše 10.000 K vyplatiti místo v hotovosti v 5½% rakouské šesté válečné půjčce, dodatečným prohlášením ze dne 6. října 1917 změněna smlouva v ten smysl, že zníti má ku prospěchu žalujícího spolku. Josef P. zemřel dne 5. června 1925 a dne 27. července 1925 zaslala žalovaná žalujícímu spolku rakouskou válečnou půjčku třetího vydání na 10.000 K, kterou však žalující spolek vrátil jako bezcennou a žaloval pak o zaplacení 10.000 Kč. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Jest zjištěno, že dodatným prohlášením ze dne 10. června 1917 byla pojišťovací smlouva, uzavřená dle pojistky ze dne 6. dubna 1914 mezi žalovanou a Josefem P-em, změněna potud, že zmocněna byla žalovaná pojišťovna, že pojištěný peníz 10.000 K může vyplatiti v 5½% šesté rakouské válečné půjčce. Toto ustanovení nedoznalo změny dodatečným prohlášením ze dne 6. října 1917, dle něhož pojistka měla na dále zníti na žalobkyni, neboť výslovně se v tomto prohlášení praví, že veškeré pojišťovací podmínky mají zůstati v platnosti. Dle toho byla žalovaná pojišťovna, přijavší zmocnění ze dne 10. června 1917, oprávněna vyplatiti pojištěnou sumu v titrech šesté válečné půjčky rakouské. Volila-li žalovaná tento způsob úhrady pojištěné sumy, zachovala se dle smlouvy uzavřené mezi ní a Josefem P-em a nemůže se žalobkyně domáhati ničeho jiného, nežli vyplacení tuto zmíněné válečné půjčky. Správně usuzuje první soud, že bez zmocnění žalující nemohla žalovaná vyměnití rak. vál. půjčky za půjčku československou, neboť věci pojištěného bylo starati se o takovou výměnu, vždyť přirozeně nemohla žalovaná předpokládati, že žalující strana nebo Josef P. hodlají provéstí přeměnu válečných půjček na půjčku československou. Takový úmysl měla žalující strana projevití proti žalované

příslušným příkazem a, neučinivši tak, musí škodlivé následky z toho plynoucí sobě přičítati. Jest ovšem správné, že žalovaná měla žalující zaslati titry šesté válečné půjčky, nikoli ale třetí válečné půjčky. Neučinila-li tak žalovaná, nedává to ještě žalující právo žádati zaplacení 10.000 Kč, nýbrž ona má toliko nárok na požadování šesté válečné půjčky, když žalovaná dle zmocnění jí daného zvolila tento způsob úhrady pojištěné sumy. Nemůže se proto předem domáhati toho, by zaplatila žalované 10.000 Kč v hotovosti, toho by se mohla snad domáhati teprve tehdy, když by bylo jisto, že žalovaná od ní zvolený způsob uhrazení pojištěné sumy splniti nemůže.

N e j v y š š í s o u d uznal podle žaloby.

D ů v o d y:

Odvolací soud neposoudil věc správně po právní stránce. Dovolačímú soudu postačily k rozhodnutí tyto nesporné skutečnosti. Prohlášením ze dne 10. června 1927 zmocnil Josef P. žalovanou stranu k výplatě plnění příslušejícího z pojistky též v 5½% dluhopisech šesté válečné půjčky, prohlášením ze dne 6. října 1917 byla pojišťovací smlouva změněna ve prospěch žalujícího spolku jako oprávněného, a dne 27. července 1925 zaslala žalovaná pojišťovací společnost žalobci rakouskou válečnou půjčku, znějící na 10.000 K a to třetí emise, kterou žalobce vrátil. Žalobce uvedl v žalobě, že žalovaná byla oprávněna zapraviti pojištěnou částku jen šestou válečnou půjčkou a ne třetí. Navrhl pak také z toho důvodu, by žalovaná byla odsouzena zaplatiti pojištěnou částku v hotovosti. Při další úvaze o sporné pohledávce vychází dovolací soud z názoru vysloveného v rozhodnutí čís. 952 sb. n. s. Pojišťovací smlouva byla sjednána mezi Josefem P-em, jenž stal se při převratu čl. státním občanem, a firmou V. v Berlíně, a sice, jak je patrné z pojistky, její tehdejší generální representací v Rakousku ve Vídni. Tím jest dán skutkový základ co do věci týž, z něhož vycházel nejvyšší soud při posouzení sporu v rozhodnutí čís. 952. Podle pojistky byla pojištěná částka splatna u hlavní pokladny společnosti, čemuž nelze rozuměti jinak, než že tím jest míněna řečená generální representace. Další důsledky podávají se z důvodů připojených k rozhodnutí čís. 952. Žalovaná pojišťovna jest povinna plniti v tuzemsku, což se může státi jen způsobem, který v tuzemsku jest uznán za platné plnění. Podle zákona čís. 216/24 Šu 29 a čl. XXXVI. nař. čís. 276/24 jsou po skončení soupisu, t. j. po 31. červenci 1925 obchody dluhopisy rakouských a uherských válečných půjček bez právní účinnosti a nežalovatelné. Kdo by měl potom dluhopisy ty u sebe, dopouští se těžkého důchodkového přestupku. Jsou tudíž dluhopisy ty věci vyloučenou z právního obchodu a nelze jimi platiti. Přestala tudíž dnem 31. července 1925 možnost platiti dluhopisy těmi a nemůže žalovaná společnost zhostiti se v tuzemsku závazku svého odevzdáním dluhopisů a to ani šesté válečné půjčky, jež byla stejně vyloučena z právního obchodu jako půjčky dalších emisí. Nelze proto souhlasiti s názorem odvolacího soudu. Vzhledem k této nemožnosti stalo se neúčinným i zmocnění ze dne 10. června

1917, trvá tudíž nadále jen povinnost plniti závazky z pojišťovací smlouvy hotově, t. j. nyní v KČ, a nemůže se proto ani žalovaná společnost zhostiti své povinnosti jiným způsobem.

Čís. 6970.

Nárok podle druhého odstavce §u 1330 obč. zák. není závislým na uplatnění nároku na náhradu hmotné škody podle prvního odstavce §u 1330 obč. zák.

(Rozh. ze dne 7. dubna 1927, Rv I 1557/26.)

Žalobce domáhal se na žalovaném, by své výroky k různým osobám, že žalobce (obchodník dobyt看) nedělá již mnoho, že žalovaný má lepší obchody než žalobce a že žalobce bude beztak již brzy hotov, odvolal jako nepravdivé a toto své odvolání uveřejnil v místním časopise. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Co se týče právního posouzení, uplatňuje žalovaný zvláště, že návrh žalobní není odůvodněn proto, poněvadž není nároku na odvolání a jeho uveřejnění bez současného uplatňování nároku na náhradu škody ve smyslu §u 1330 obč. zák., jinými slovy, žalovaný tvrdí, že není samostatného nároku na odvolání a jeho uveřejnění podle tohoto zákonného ustanovení. Soud odvolací nemůže se připojiti k tomuto názoru žalovaného, nýbrž jest toho názoru, že právě novelováním tohoto ustanovení §u 1330 obč. zák. má býti propůjčen tomu, kdo jest ohrožen ve svém úvěru, výdělku nebo budoucnosti soukromoprávní nárok na odvolání a jeho uveřejnění úplně nezávislý od uplatňování nároku na náhradu škody. Nehledě na výklady gramatické a historické (viz materialie) tohoto zákonného ustanovení, které oba vedou k onomu výsledku, má soud odvolací za to, že druhý odstavec §u 1330 obč. zák. mluví toliko o ohrožování úvěru atd., že tedy není zapotřebí, by skutečná škoda byla vůbec povstala. Tímto ustanovením novely měl býti vzat zřetel na nutnou potřebu obchodu tím, že, když někdo jest ohrožen rozšiřováním nepravdivých skutečností ve svém úvěru, tedy aniž byl již poškozen, má býti dána možnost k uplatnění též soukromoprávního nároku proti rozšiřovateli těchto nepravdivých skutečností.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Po právní stránce užil odvolací soud správně §u 1330 obč. zák. Nárok příslušející žalobci podle druhého odstavce není závislý na uplatnění nároku na náhradu hmotné škody podle prvního odstavce, nejde tu o akcesorní vedlejší plnění, neboť v tomto případě neměl by předpis ten vůbec praktického významu. Žalobci, jehož úvěr, výdělek anebo budoucnost jsou rozšiřováním nepravdivých skutečností ohroženy, jde právem o to, by nepravdivost skutečností o něm rozšiřovaných byla prokázána i široké veřejnosti, což se může státi jen uveřejněným odvo-